

Onbekend maar
bemind Zaragoza
12/13

PLUS Reizen

Tempel in het
Huizer groen

14

Deftig dutten in
De Haar

15

ZATERDAG 16 APRIL 2010

De vulkaan Banda Api.

Bloedmooie Molukken

Het gezegde 'klein maar fijn' lijkt De Molukken op het lijf geschreven. Hoewel Tijn' de lading misschien niet helemaal dekt. Bloedmooi is toepasselijker. Weelderig begroeid in minstens honderd tinten groen. En heel erg verweven met de Nederlandse geschiedenis.

Tekst: Jolanda Janssen Foto's: i3p1, Hollandse Hoogte en Jolanda Janssen

Mer die verovering warden we op het eiland Banda Neira heb direct geconfronteerd door gids Magafira Ali. Op een overwoekende vulkanische rots bezit.

Tientallen lippen scharen en twee lege flessen, kapotte afwasreijtes en stoeien met twee poten. Ali trekt wat kaneel weg, waardoor een steen zichtbaar wordt. 'Hier onder rust het stoffelijk overblijfsel van Johannes Verschoor, in leven resident van Banda, geboren te Groningen den 24e maart 1794, overle-

den te Banda den 21e april 1844, B.L.P.' lezen we. Magafira wijst en zich haart: 'Er zijn op dit kerkhof ongeveer tweehonderd graven van Nederlanders, sommige uit de overlevende eeuw'. Het huidige deysterabele staat gaat hem zo aan het hart dat hij zich heeft voorgesomen dit stuk geschiedenis aan de vergetelheid te onttrekken. 'Ik wil het vulkanis opmaken en de zerken uitgraven', zo formuleert hij zijn missie, die hij vervolgens direct op een bordje legt. 'Weten jullie niet iemand in Nederland die me zou kunnen steunen?'.

→ Reizen 16/17: Pittig groen in zee van blauw

16 PLUS

Reizen

Wat & Waar

Wij vliegen met Garuda Indonesia non-stop naar Jakarta (4 uur) en vervolgens naar Ternate (6 uur) en Ambon (3,5 uur). De reis laten wij in Nederland samenstellen door Merapi Tour & Travel en koste inclusief vluchten en bootritten, transfers, accommodaties, privé-auto met chauffeur, gids, excursies, entrees en een aantal maaltijden circa 3000 euro pp. Bij een toeristisch bezoek van minder dan 30 dagen is geen visum nodig als je reist via de luchthavens van Batam, Denpasar, Jakarta, Medan of Sorobaja. Deurs Duiken of snorkelen. Aanrader het eilandje Hulla, waar het vrijwel ongeschonden een meter diepe koraalrif over gaat in een loodrechte wand.

Bekien de vulkaan Gunung Aji, tegenover Banda Neira. Het uitzicht is adembenemend. Meer info: www.merapi.nl en www.garuda-indonesia.com

Noetmaskaat wordt klaargemaakt voor de handel.

Pittig groen in

Onze gids is een man met snorren. Hij hermaf van het Nederlandse kerkhof op Banda Neira is daar maar een van. Behalve gids is Magafin ook leraar Engels, rekenen en muziek op een soort naschoolse opvang. En hij heeft zich ten doel gesteld Banda schoner te maken. Op zijn initiatief zamen eilandbewoners plastic in dat door rooien woerd gewerkt tot tassen, sleutelhangers en tassen, die aan toeristen worden verkocht. Maar ook zijn rade als gids reuert Ali serinas. Hij reuert ons mee langs andere Nederlandse sporen op het eiland. Het wlf gestaaende Fort Belgica, bijvoorbeeld. In sijn gebouwd en met een ransel verbonden met het lager gelegen en vervalde fort Nassau. En de Nederlandse kerk, ook mooi gerestaureerd. Het huis van VOC-gouverneur-generaal Jan Pieterzoon

Coen. In het museum reuertert ons groot schilderij aan de maand in sijn op 42 orang kaya (hoofd-mannen) waerne Coen sijn Japane- haarligen opdeacht gaf. Coen en sijn waandden sijn nog niet vergeten op Banda Neira. „Ik ben nog nooit in Nederland geweest, maar als ik ga, ga ik als eerste naar Hoorn om daar eieren tegen het standbeeld van Coen te gooien“, zegt Abu Kizil, eigenaar van het prachtige in koloniale stijl ingerichte hotel Gila Binstang. „En ik wil de Amsterdamsen grachten zien – gebouwd met het geld verdiend met sijn land.“

Specerijen

De Banda-eilanden waren lang geleden de enige plek ter wereld waar de maskaatboom groeide, leverancier van noetmaskaat en loche. En alken is het noorden van de Molukken, op de eilanden Ternate en Tidore, stond de koraal-

gelboom. Arabische, Chinese en Japane handelaars koefden de noetmaskaat, fedie en koraaltragd op, om die voor woederreizen door te verkopen.

Als er ergens geld te verdienen is, want de Europeanen er in die dagen als de kippen bij. Dus kwamen eerst de Portugezen, daarna de Spanjaarden en uiteindelijk de Nederlandse VOC, die met veel bloedvergieten een monopolie wist te bewerkstelligen. Aan dat monopolie kwam pas begin 17e eeuw een einde, toen werd ontdekt hoe de haren gesterk konden en die stakken hun weg vanden naar onder meer Granada en Ceylon. Onze trip is begonnen in het noorden van de eilandengroep, op Ternate. Een vulkaaneiland met een omtrek van zo'n 40 kilometer, met drie forten en een castello, eigenlijk ook een soort fort. Tegen de weelderig groene hellingen van de vulkaan (de laatste uitbarsting was

PLUS **17**
Reizen

Speelende kinderen op het strand in Ambon.

Gruf van Johannes Vershoor op Banda Neira.

In het dorp Nolot op Saparua hebben ze momenten uit het leven van Jezus nagebouwd.

een zee van blauw

verig jaar) groeien nog steeds de kruisnagelboomen. Zowel dat er mensen uit Noord-Sulawesi worden gehaald voor de oogst.

Herrie

Terraz teft maar zo'n 200.000 inwoners, maar ze maken herrie voor een veeftvoud daarvan. Auto's, busjes, brommers en scooters - vooral heel veel brommers en scooters - concurren en allemaal knatig op los. Tidore (op tien minuten met een fartboot afstand en 2 kilometer meer oostwaarts dan Ternate) is een stuk rustiger. Overal op straat ligt kruisnagel te drogen. Omdat er een goede prijs voor wordt betaald, zo'n 7 euro per kilo, is het eiland omtrent wettvaard. Verder trekken we. Vliegen naar Ambon, waar we twee boten bezoeken vooraf de fartboot naar Banda Neira nemen. Die heeft ongeveer vijf uur nodig om de afstand tussen beide eilanden te

overbruggen. Onvoorstelbaar dat ze ooit ontlekt zijn, in de onvoorstelbare gedachte als je een paar uur lang niets anders ziet dan zee. Op Banda Neira zijn nog maar twee kleine plantages - periken genoemd naar het Nederlandse woord periken. Plantages die nadat Coen de plotselinge bevolking had uitgenooderd werden toegewezen aan Hollanders, de perikens. Voor meer gaan we naar Banda Besar. Met een ojer - een brommertje dat als taxi fungeert - komen we bij Grono Waling, het perk van Pongky van den Broeke. Zijn voer-vader Jan streek hier in situ neer. In 1945 zijn alle maatschappijen op het eiland door de Japanners overgehouden om er een cafe te plaatsen, verft Pongky. Zijn familie had ooit vijf periken, die na de vftbeidoeroeg onnigend zijn. Immidels heeft hij, bij wijze van genoegdoening, een halve erup. Zijn belangrijke business is het sock-

ken van de boom, en nu staan er weer vierduizend maatschappijen op Banda Besar. De sockjes van Van den Broeke gaan de hele wereld over, net als de olie die hij van de maatschappij perie. In 1999 braken er op de Molukken onlusten uit tussen christenen en moslims anderen. Beide bevolkingsgroepen moordden elkaar uit en brandden elkaars dorpen plat. Pongky verloor hierbij zijn vrouw, moeder, tante en twee dochters. Als we het er met de lokale bevolking over hebben, begrijpen ze zelf ook niet zo goed wat er precies is gebeurd. „Mensen van buitenaf hebben ons opgehouden”, is de meest gehoorde verklaring. Immidels is de rust voorgekeend. Maar op Saparua herinneren ruines van dorpen nog aan de onlusten. En als reactie op de oproep tot gebod door de maatschappijen in de vele moskeeën, laten ze hier christelijke

Eenderen en gebeden binnen via een haalspoker bij de kerken.

Voetbal

Minstens net zo opvallend is dat je overal op Saparua Nederlandse vlaggen en de opschriften 'Nederland' en 'KNVB' ziet. Gek zijn ze op Nederlands voetbal. Als Nederland een wedstrijd wint, is Saparua te klein, zeg maar. Iedereen heeft ook wel familie in Nederland. Om bij te komen van de levendigheid elders op de Molukken sluiten we onze trip af op het eiland Ceram. Aan de rand van het nationale park Muramban stikken we naar in hotel Ora Beach. Een idyllisch plekje, alleen per boot te bereiken, hutjes op palen in het water, 'tropical aquarium' onder je terras. De tegels de ruzen kloetsende golven wogen je in slaap, prelude naar een heerlijke droom over kruisnagelboomen groene eilanden in een zee van blauw.

In het spoor van
 specerijen over
 Molukken